Rok IVty Nr. 16. Kraków, dnia 12 Września. Rok 1876.

Wychodzi w Krakowie co tydzień przez czas pory zdrojowo-kąpielowéj.

Biuro Redakcyi i Administracyi W KRYNICY w c. k. Zakładzie Zdrojowym.

Prenumeratę miejscową przyjmuje Administracya „Czasu" w Krakowie, gdzie także dostać można pojedynczych Numerów „Krynicy."

KRYNICA

Tygodnik poświęcony ojczystym Zakładom zdrojowo-kąpielnym.

Redaktor
Dr MICHAŁ ZIELENIEWSKI
Lekarz Rządowy c. k. Zakładu Zdrojowego w Krynicy.

Prenumerata wynosi
w Krakowie na miejscu 1 złr.
w Monarchii austryacko-węgierskiéj z przesyłką pocztową . . . . . 1 złr. 20 c.
Numer pojedynczy . . . — 6 „

Należytość za prenumeratę lub za umieszczenie ogłoszeń odsyłać należy franco do Biura Administracyi.

MATERYAŁY
DO HISTORYI C. K. ZAKŁADU ZDROJOWEGO W KRYNICY

zebrał

Dr Zieleniewski.

(Dokończenie).

A.)
LITERATURA KRYNICY
od r. 1857 do 1875.

A) Książki i Broszury.

(Ciąg dalszy).

Dr. M. Zieleniewski. Nowe łazienki w Krynicy pod względem architektonicznym, technicznym i balneoterapeutycznym. Kraków 1866 r.
„ Pamiątka z Krynicy (z widokiem zakładu zdrojowego w Krynicy). Wydanie II. — Kraków. 1866 r.
„ Obraz ruchu i postępu Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1866. — Kraków 1867.
„ Pięć obrazów z dorocznego stanu zdrojowiska w Krynicy od 1862 do 1866 r. Serya II. Kraków 1867.
„ Pogląd na rozwój Zakładu zdrojowego w Krynicy w ciągu ostatniego dziesięciolecia od roku 1857 do 1866. — Warszawa 1867 r.
„ Obraz ruchu i postępu Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1867. — Kraków 1868 r.
„ O kołaczykach krynickich (Pastilles de Krynica). — Kraków 1869 r.
„ Przyczynek do historyi Zakładu zdrojowego w Krynicy. — Warszawa 1869 r.
„ Obraz ruchu i postępu Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1869. — Kraków 1870 r.
„ Obraz ruchu i postępu Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1870. Kraków 1871 r.
„ Minerallquellen des Kurortes Krynica. — Krakau 1871.
„ Obraz ruchu i postępu Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1870. — Warszawa 1871 r.
„ Bemerkungen über die Entwickelung der polnischen Brunnenanstalten in den letzt verflossenen Jahren. — Wien 1871.

Dr. M. Zieleniewski. Obraz ruchu i postępu Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1871. — Kraków 1872.
„ Pięć obrazów z dorocznego ruchu i postępu zdrojowiska w Krynicy od 1867 do 1871 r. Serya III. — Kraków 1872.
„ Illustrowany opis zakładów zdrojowych w Galicyi istniejących, in 4⁰ — Lwów 1872 r.
„ Zakłady zdrojowo-kąpielne Galicyi. Zeszyt I. Warszawa 1873 r.
„ Krynica — kartograficzny opis Krynicy w języku niemieckim, francuskim i polskim — Kraków 1873 r.
„ Krynica — Dwutygodnik poświęcony ojczystym zakładom zdrojowo-kąpielnym. — Kraków 1873 r.
„ Krynica i jéj zakład zdrojowo-kąpielny — in 4⁰ — Kraków 1874 r.
„ Ueber die Krynicaer Pastillen. Wien 1874.
„ Pogląd na rozwój c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy w ciągu ubiegłych lat siedmnastu (1857—1873). Warszawa, drukiem Gazety Lekarskiéj, 8-vo, 1874.
„ Krynica — Dwutygodnik poświęcony ojczystym zakładom zdrojowo-kąpielnym. — Rok II. Kraków 1874.
„ Минеральные Источники Лечебнаго Заведенія въ Криницѣ in 4to. Варшава 1875.
„ Pogląd na rozwój Zakładu zdrojowego w Krynicy w ciągu ubiegłych lat siedmnastu (1857—1873) — in 4⁰ — Kraków 1875.
„ Krynica — Tygodnik poświęcony Zakładom ojczystym zdrojowo-kąpielnym. — Rok III. — Kraków 1875.

B) Rozprawy i artykuły w Czasopismach zamieszczone.

Dr. M. Zieleniewski. Wody lekarskie Galicyi zachodniéj. Krynica. Vide **Tygodnik Lekarski**. Warszawa 1858. N. 5, 6.
„ Krynica w r. 1857. Pierwsze sprawozdanie z tutejszego zdrojowiska. — Vide **Tygodnik lekarski** 1858. N. 16, 17, 18.
„ Zdroje i kąpiele w Krynicy. — Vide **Tygodnik Lekarski**. 1859. N. 17, 18.
„ Stan zdrojowiska w Krynicy w r. 1859. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1860. N. 19, 20.

Dr. M. Zieleniewski. Obraz stanu zdrojowiska w Krynicy w r. 1860. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1862. N. 25, 27.
„ Stan zdrojowiska w Krynicy w r. 1861. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1861. N. 23, 24, 25, 26.
„ Treść sprawozdania o Krynicy w r. 1862. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1863. N. 11, 12.
„ Rzut oka na ruch przy zdrojach w Krynicy w r. 1863. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1864. N. 9.
„ Obraz ruchu i postępu Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1864. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1865 N. 13.
„ Zdroje lekarskie w pobliżu Krynicy — Vide **Tygodnik Lekarski** 1865. N. 20.
„ O borowinie i zastosowaniu téjże na kąpiele w Krynicy. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1865. N. 2, 3, 4, 7, 8, 9, 37, 38 39.
„ Ruch i postęp Zakładu zdrojowego w Krynicy. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1866. N. 22, 23.
„ O sposobach ogrzewania szczaw żelezistych na kąpiele. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1866. N. 6, 7.
„ Ruch gości zdrojowych w Krynicy. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1866. N. 27.
„ Pogląd na ruch Zakładu zdrojowego w Krynicy w latach od 1857 do 1866. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1867. N. 8. 9, 10, 11.
„ Ruch i postęp Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1867. — Vide **Tygodnik Lekarski** 1868. N. 20, 21.
„ Die Gesundbrunnen im krakauer Regierungs-Bezirke. — Vide **Balneologische Zeitung, Correspondenzblatt für Hydrologie** 1858. N. 6.
„ Zweiter Badesaisonbericht über Krynica im J. 1858.— Vide **Balneologische Zeitung** 1859. N. 7.
„ Vierter Badesaisonbericht über Krynica im J. 1860. Vide **Balneologische Zeitung** 1861. N. 7, 8.
„ Tabellarische Uebersicht der Frequenz des k. k. Kurortes Krynica v. 1857 bis 1867. — Vide **Archiv für Balneologie**. — Neuwied und Leipzig 1864. Band III. Heft 2.
„ Brunnenärztliche Mittheilungen über den k. k. Kurort Krynica. — Vide **Archiv für Balneologie**. Band IV. Heft 2.
„ Wody lekarskie w okręgu rządowym krakowskim położone. — Vide **Czas** 1857. N. 144, 145.
„ Wody lekarskie okręgu rządowego krakowskiego. — Krynica w r. 1857. — Vide **Czas** 1858. N. 24, 25, 34, 35, 36.
„ Wody lekarskie Galicyi zachodniej. — Stan zdrojowiska w Krynicy w r. 1858. — Vide **Czas** 1859. N. 123, 124, 126.
„ Zdrojowisko w Krynicy w r. 1859. — Vide **Czas** 1860. N. 131, 133.
„ Wody lekarskie Galicyi zachodniéj. — Krynica. — Vide **Gazeta Warszawska** 1859. N. 116, 118.
„ Zdrojowisko w Krynicy w r. 1859. — Vide **Gazeta Warszawska** 1860. N. 185, 187, 188, 193.
„ Wody lekarskie Galicyi zachodniéj. — Krynica. — Vide **Kronika wiadomości krajowych i zagranicznych**. Warszawa 1858. N. 320, 321.
„ Wody lekarskie Galicyi zachodniéj. — Krynica. — Vide **Przyjaciel Domowy**. Lwów 1858. N. 18, 19.
„ Wody lekarskie Galicyi zachodniéj. — Vide **Gwiazdka Cieszyńska** r. 1859. N. 5, 6, 7.

Dr. M. Zieleniewski. Krynica. — Vide **Gwiazdka Cieszyńska** r. 1859. N 5.
„ Wody lekarskie Galicyi zachodniéj. — Stan zdrojowiska w Krynicy w r. 1858. — Vide **Dziennik Poznański** 1859 r. N. 107, 108.
„ Wody lekarskie Galicyi zachodniéj. — Krynica. — Vide **Dziennik Poznański** 1859. N. 56.
„ Zdrojowisko w Krynicy w r. 1859. — Vide **Dziennik Poznański** 1860. N. 111, 112, 113.
„ Krynica. — Vide **Dziennik Poznański** 1859 r. N. 54.
„ Wody lekarskie Galicyi zachodniéj. — Stan zdrojowiska w Krynicy w r. 1858. — Vide **Przegląd Powszechny**. Lwów 1859 r. N. 36, 37, 40, 41.
„ Zdrojowisko w Krynicy w r. 1859. — Vide **Gazeta Codzienna**. Warszawa 1860. N. 156, 157, 159, 166, 168.
„ Stan zdrojowiska w Krynicy w r. 1861. — Vide **Przegląd Lekarski**. Kraków 1862. N. 6, 10, 12, 13.
„ Korespondencya z Krynicy. Vide **Przegląd Lekarski**. Kraków 1863. N. 41.
„ Czy używać kąpieli krynickich podczas czyszczeń miesięcznych? — Vide **Przegląd Lekarski**. Kraków 1864. N. 45.
„ Zdroje lekarskie w pobliżu Krynicy. — Vide **Przegląd Lekarski**. Kraków 1865. N. 10, 11, 12.
„ O sposobach ogrzewania wód mineralnych na kąpiele, z dołączeniem opisu wewnętrznego urządzenia łazienek w Krynicy. — Vide **Przegląd Lekarski**. Kraków 1866. N. 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16.
„ Rozwój Zakładu zdrojowego w Krynicy w latach od 1857 do 1867. — Vide **Przegląd Lekarski**. Kraków 1867. N. 5, 7, 8, 9, 10, 12.
„ O Kołaczykach krynickich. — Vide **Przegląd Lekarski**. Kraków 1869. N. 2, 3.
„ Wody lekarskie krajowe. — Krynica (z ryciną). — Vide **Tygodnik Illustrowany**. Warszawa 1861. N. 93.
„ Opis nowych łazienek w Krynicy (z rycinami). — Vide **Tygodnik Illustrowany** z r. 1865. N. 46.
„ Projektowany nowy chodnik w Krynicy (z ryciną). — Vide **Tygodnik Illustrowany** z roku 1869. N. 75.
„ Statua Najśw. Panny w Krynicy (z ryciną). — Vide **Tygodnik Illustrowany** z r. 1870. N. 130.
„ Zakłady zdrojowo-kąpielne w Galicyi. Krynica (z ryciną). — Vide **Tygodnik Illustrowany** 1871 r. N. 183.
„ Wody lekarskie w Galicyi istniejące. — Krynica. — Vide **Głos**. Lwów 1861. N. 111, 112.
„ Wody lekarskie istniejące w Galicyi. — Krynica. — Vide **Kuryer Wileński**. — Wilno 1861. N. 23.
„ Zdrojowiska w Galicyi. — Krynica (z ryciną). — Vide **Postęp**. Wiedeń 1863. Tom IV. N. 11.
„ Obraz ruchu i postępu Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1868. — Vide **Gazeta Polska**. Warszawa 1869. N. 137.
„ Zakłady zdrojowo-kąpielne w Galicyi. — Krynica (z illustracyami). — Vide **Strzecha**. — Lwów 1869. Tom II. Zeszyt 5.
„ Obraz ruchu i postępu zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1868. — Vide **Klinika**. — Warszawa 1869. Tom IV. N. 15, 16.
„ Korespondencya z Krynicy. — Vide **Gazeta lekarska**. Warszawa 1868. N. 4—9, 12.

Dr M. Zieleniewski. O Kołaczykach Krynickich. — Vide **Gazeta Lekarska** 1869. N. 29.
„ Przyczynek do historyi Zakładu zdrojowego w Krynicy. — Vide **Gazeta Lekarska** 1869. N. 1, 3.
„ Korespondencya z Krynicy.— Vide **Gazeta Lekarska**. 1869. N. 10.
„ Ruch i postęp Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1869. — Vide **Gazeta Lekarska** 1870. N. 39.
„ Obraz ruchu i postępu c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1870. — Vide **Gazeta Lekarska** 1871. N. 41, 42, 43.
„ Obraz ruchu i postępu c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy w r. 1871.—Vide **Gazeta Lekarska** Nr 27, 28, 29, 30, 31, 32.
„ Bemerkungen über die Entwickelung der wichtigeren polnischen Brunnenanstalten. — Vide **Jahrbuch für Balneologie etc.** — Wien 1872. Bd. II.

Dr M. Zieleniewski. Krynica. — Vide **Zusammenstellung aller bedeutenden Kurorte und Mineralquellen Deutschland's, Oesterreich's und der Schweiz**, herausgegeben durch **J. F. Heyl**. Berlin 1873.
„ Ueber die Krynicaer Pastillen. — Vide **Jahrbuch für Balneologie** etc. Herausgegeben v. Prof. Dr **Kisch**. —Bd. II. Wien 1874.
„ Pogląd na rozwój Zakładu zdrojowego w Krynicy w ciągu ubiegłych lat siedmnastu (1857—1873).— Vide **Gazeta Lekarska**. — Warszawa 1874 r. T. XVI. N. 8, 11, 14, 15, 16, 21, 23, 24, 25, 26, tudzież T. XVII. N. 1, 2, i 3.
„ Tabellarische Uebersicht der Frequenz des k. k. Kurortes Krynica in den Jahren 1857 bis 1873. — Vide **Mittheilungen des k. k. Ackerbau Ministeriums**. Wien 1874.

2.

Statystyczny obraz ruchu i rozwoju Zakładu zdrojowego w Krynicy w ciągu ostatnich lat 20 (r. 1856—1875).

Było w Krynicy w roku	Ilość domów gościnnych rządowych	Ilość domów gościnnych prywatnych	Ilość gmachów zdrojowych	Ilość pokojów gościnnych	Ilość pokojów łazienbnych	Liczba ogólna gości zwiedzających	Liczba rodzin	Liczba osób leczących się	to jest mężczyzn	to jest kobiet	Ilość udzielonych kąpiel mineralnych	Ilość rozsprzedanych flaszek wód mineralnych	Ilość rozsprzedanych pudełek pastylek krynickich	Ilość rozsprzedanych flaszek wyciągu z igliwia	Ilość rozsprzedanych kwart zentycy	Ilość spotrzebowanych w Zakładzie flaszek wód miner. zamiejsc.	Liczba doktorów w Krynicy podczas sezonu przebywających
1856	6	—	—	57	28	440	238	357	—	—	7399	3982					
1857						760	291	594	168	426	7900	7146					13
1858						830	357	519	173	346	12400	11100					13
1859						790	339	382	106	276	12578	15344					8
1860						990	384	489	101	388	16020	23000					25
1861						974	385	488	151	337	17840	24999					14
1862						1639	613	778	194	584	23519	39467					34
1863						983	396	531	129	402	19311	31556			328	2250	19
1864						1006	430	580	96	484	17362	36665			275	2200	17
1865						1129	474	750	216	534	20453	45819			200	1700	24
1866						940	461	440	131	309	17140	42413	50		110	1400	29
1867						1544	659	832	193	639	28239	39111	100		200	2100	23
1868						1935	748	1061	308	753	30479	45945	150		400	3100	34
1869						1912	772	1208	320	888	27699	48000	257	249	361	2502	29
1870						1643	739	1039	346	683	28210	45630	156	277	193	2810	15
1871						1740	800	1198	319	879	33208	38800	187	226	460	4677	31
1872						2011	950	1460	327	1133	37162	50619	190	218	260	4100	23
1873						899	436	920	126	394	12413	44943	556	240	75	1812	14
1874						2078	1204	1164	598	1264	36251	45503	666	276	—	4241	20
1875	11	64	1	669	74	2120	1197	1208	615	1344	38608	51246	1048	400	—	4030	30

3.

Statystyczne zestawienia rezultatów finansowych ze zdrojowiska krynickiego w ciągu ostatnich lat 20 (1856 do 1875) osiągnionych.

Rok	Z pojedynczych gałęzi zdrojow. gospodarstwa: Za sprzedaż wód mineralnych Złr.	c.	Za kąpiele mineralne Złr.	c.	Z czynszu pomieszkań gościnnych Złr.	c.	Za użycie bielizny kąpielnéj Złr.	c.	Za dodatki umeblowania do pomieszkań Złr.	c.	Dochód z propinacyi Złr.	c.	Ogólny brutto dochód ze zdrojowiska Złr.	c.	Urzędnicy administracyi Zakładu zdrojowego w Krynicy
1856	**370**	31	**1438**	58	**1393**	12	—	—	**224**	80	—	—	**3426**	81	**Feliks Murdzieński**, Zastępca Inspektora zdrojowego.
1857	**705**	54	**1941**	8	**2353**	46	**7**	33	**193**	50	—	—	**5203**	91	**Józef Braun**, Zastępca Inspektora zdrojowego.
1858	**2230**	35	**3241**	39	**3530**	36	**24**	54	**149**	3	—	—	**9175**	67	**Feliks Murdzieński**, Zastępca Inspektora zdrojowego.
1859	**3331**	75	**3409**	12	**3744**	55	**32**	18	**108**	38	—	—	**10920**	98	**Henryk Sieber**, rzeczywisty Inspektor zdrojowy.
1860	**4814**	52	**4215**	80	**4962**	70	**85**	97	**236**	68	—	—	**14315**	67	dtto
1861	**5206**	72	**4226**	86	**4092**	70	**54**	—	**163**	64	—	—	**13743**	92	dtto
1862	**8328**	14	**7004**	84	**5479**	94	**73**	4	**162**	70	—	—	**21048**	66	**Grzegórz Pajewski**, Rządca Dóbr i Skarb. obow. Insp. zdr. pełn. **Feliks Machalski**, Asystent.
1863	**6816**	82	**5219**	6	**4962**	10	**81**	50	**296**	77	—	—	**17379**	25	**Jan Zazuliński**, rzeczywisty Inspektor zdrojowy. **Feliks Machalski**, Asystent i Zastępca Kontrollera.
1864	**7985**	68	**4884**	5	**2962**	6	**49**	44	**126**	67	—	—	**15957**	90	dtto
1865	**9866**	46	**5838**	48	**4491**	35	**76**	96	**77**	41	**726**	42	**21182**	93	dtto
1866	**9243**	46	**6909**	30	**3986**	76	**78**	82	**58**	46	**2905**	67	**23270**	39	
1867	**8324**	98	**11592**	8	**5509**	14	**85**	80	**113**	16	**2905**	67	**28636**	56	Od r. 1866 do 1871 posada Inspektora zdrojowego nieobsadzona — obowiązki Inspektora podczas sezonu zdrojowego pełnił **Feliks Murdzieński** — zaś wśród zimy **Feliks Machalski**, podówczas kassyerem Zakładu zdrojowego mianowany.
1868	**9261**	30	**13318**	82	**6882**	81	**98**	2	**103**	14	**2905**	67	**32182**	73	
1869	**9534**	90	**15721**	48	**7046**	57	**102**	56	**128**	20	**3018**	91	**35673**	35	
1870	**9161**	60	**15841**	79	**7009**	4½	**106**	56	**153**	4	**3018**	91	**35410**	71½	
1871	**7990**	60	**18132**	27	**7072**	60	**166**	60	**146**	84	**3018**	91	**36738**	33	
1872	**10154**	10	**20559**	83	**8309**	86	**144**	44	**143**	64	**3180**	60	**42646**	27	**Edward Neusser**, rzeczywisty Inspektor zdrojowy. **Feliks Machalski**, Oficyał Zarządu Dóbr P. Muszyny i p. o. Kasyera Zakładu Zdrojowego.
1873	**8939**	93	**7987**	63	**5581**	99	**52**	94	**142**	47	**3180**	60	**26078**	90	**Zygmunt Sokołowski**, rzeczywisty Inspektor. **Feliks Machalski**, jak w roku poprzednim.
1874	**9034**	14	**23555**	4	**8504**	93	**120**	2	**222**	18	**3180**	60	**44767**	24	**Zygmunt Sokołowski**, Zarz. kasy prow. a zarazem Insp. zdroj. **Józef Habel**, Kontrolor Zarządu dóbr.
1875	**10054**	68	**25410**	81	**9351**	87	**176**	28	**269**	83	**2600**	—	**48002**	2	**Feliks Machalski**, Asystent i Kassyer Zakładu.

Powyższe (1, 2, 3) zestawienia faktami, a zatém najwymowniéj przekonywują:

że Zakład krynicki ogromne uczynił ku dobremu, a nawet ku najlepszemu postępy —

udowadniają, że tego dokazał w bardzo krótkim czasie —

przekonywują, że Zakład krynicki doznał sprawiedliwéj opieki, ale i najhojniejszéj wspaniałomyślności Władz nim zarządzających ku swéj restytucyi. —

Wszakże i to jest niezaprzeczonym faktem, iż Krynica zwróciła na siebie powszechną uwagę Lekarzy i publiczności krajowéj — iż pozyskała ogólne zainteresowanie się i przychylność krajowców, a nawet słuszne ocenienie postronnych.

Nie chcę na tem miejscu rozwodzić się nad skutkami, jakie dla cierpiących, dla nauki i dla kraju dotąd spływały z owego wskrzeszenia i ze wzrostu Zakładu krynickiego, a jakich korzyści przy ciągłym jego postępie z owego instytutu spodziewać się można.

Jednak każdy łatwo pojmie, iż skierowaniem sił narodowych ku ojczystéj ziemi, ku zbadaniu jéj darów, ku narodowemu przemysłowi, a ku możności do pracy na ojczystych niwach, stoimy na swoim najpewniejszym a najzacniejszym gruncie, a sumienie narodowe nakazuje nam wiernie na nim pozostać wśród najgorliwszego pielęgnowania ojczystych zdrojowisk. Wytrwajmy zatem w obowiązku miłości swojego — w powinności poświęcenia nauki a pracy swojemu krajowi; aby te ojczyste wody co dają zdrowie, co darzą bogactwem, zrosiły nareszcie wieniec obywatelskiéj zasługi!